

MUNTU YA MPA NA FAMI YA NZAMBI

(KATEKISIMA to ECOLE YA BALANDI YA YESU)

**Centre de L'Evangile sans Frontière
à Mission Garizim**

Ministères pour Chaque Enfant

Rep. Dem du Congo
mayelekilele@yahoo.fr

MUNTU YA MPA NA FAMI YA NZAMBI

(KATEKISIMA to ECOLE YA BALANDI YA YESU)

Bansoniki: Rév. Kitambila-Wasini, Chef de District Kintshwa-Nseke, CEZA
Rév. Ipala Komenda, Chef de Paroisse Lako-Mbulu, CEZA

Leso 1 : Nzambi Tata.
Leso 2 : Mfumu Yesu Kristo.
Leso 3 : Mpeve ya Nzambi.
Leso 4 : Kubwa ya bantu na masumu.
Leso 5 : Lukwikilu.
Leso 6 : Kuzaba na kieleka nde nge me guluka.
Leso 7 : Kimuntu ya ntama ti muntu ya mpa.
Leso 8 : Mbotika ti mesa ya Mfumu.
Leso 9 : Dibundu ti Bible.
Leso 10 : Bikalulu ya kulunga na mukristo.
Leso 11 : Luzingu ya bisambu ya mukristo.
Leso 12 : Mukristo na kisalu ya Mfumu.
Leso 13 : Mambu ya ke kwisa.

Note des auteurs:

Mutindu ya kusadila mukanda yai:

1. Bible kele kisina ya malongi ya beto zola sadila na mukanda yai, longi fweti tanga ntete ndambu ya ba verses ya Bible na nima nge landa mbote-mbote lesu ya malongi. Kwisa ve kutanga ba lesu yai na ntuala ya balandi; keti kusosa nde bantu kutuba na ntu bonso nkusu (chaku) ve.

Longa mpe tendula malongi.

Pesa ba landi nzila ya kuyula ba ngiufula ti kupesa ba mvutu.

Sala ndambu discusio ti ba landi na kuzaba inki bo mosi ke zaba sambu na malongi ya nge me longa, mpe nki mpila bo lenda sadila yo na luzingu na bo. Nge longi fweti zaba malongi yai mbote na ntima ti ndambu ya ba verses sambu na kutendula malongi mbote. Kana nge longi me zaba kutendula malongi yai, ba landi ta simba kaka kitini ya malongi na ntu; konda kuzaba malongi yonso mbote-mbote sambu na moyo na bo, mpe mambu yai ta sadisa ve na luzingu na bo ya kikristo sambu na bilumbu ya ke kwisa, Dibundu ta mona mpasi na kutwadisa bakristo ya mutindu yina.

Sadisa balandi na kubakisa nde bo fweti pindula ntima, kuyamba Yesu bonso Mfumu ti Ngulusi na bo. Ba landi fweti vanda mpe mayele ya kubakisa malongi sambu na moyo na bo kimpeve kuyela mbote-mbote. Pesa balandi kikesa ya kusadila konso ntangu mambu ya bo me longuka ti kusamba Nzambi sambu na konso lesu kubaka sika na bantima na bo.

Longi fweti vanda muntu ya lukwikilu ti ya mayele, sambu bakristo yai ya mpa kumona mpila ya kulanda mbote mambu ya kele tadila kuyela na kukwikilu na bo.

Revisio kele mfunu mingi, na yo beto kele zodila longi na kusala revisio na nsuka ya ba lesu tatu.

~~~~~

LESO I: NZAMBI TATA.

** Tanga na Bible: Bisalu 17:24,25; Yezaya 45:5a; Yoane 4:24; Yoane 3:16.

a) Malongi:

1. Bible keke songa beto nde Nzambi keke Mpeve, beto lenda mona yandi ve. Yo yina beto na kimuntu na beto keke ve na mpila ya kubakisa Nzambi mbote-me.
2. Bantu lenda zaba yandi, ye beto lenda zaba yandi na mpila tatu (yandi ke kudizabila na mitindu tatu:
  - 1) Bonso Tata, Yandi keke musadi ti mulundi ya bima ti bantu yonso;
  - 2) Bonso Mwana, Yandi ikeke Ngulusi (Mvulusi);
  - 3) Bonso Mpeve ya Longo (Mpeve Santu), nsadisi ti ntwadisi ya bana ya Nzambi. Na kileki mpi beto lenda zaba Nzambi na bima yonso ya yandi me salaka, na Bible ti na kimuntu ti bisalu yonso ya Yesu Kristo salaka awa na ntoto.
3. Beto lenda zaba bikalulu ya kieleka ya Nzambi bonso yai:
  - 1) Nzambi keke Mpeve.
  - 2) Nzambi keke ya kulunga.
  - 3) Nzambi keke ya mawa, na luzolo ya mbote, ya kukanga ntima, ti ya mbote mingi mpenza.
  - 4) Nzambi keke na bisika yonso.
  - 5) Nzambi ke zaba mambu yonso.
  - 6) Nzambi keke ya longo.

b) Kuyindula Malongi :

1. Nki Bible keke songa beto na mambu ya Nzambi ?
2. Nki mpila beto lenda zaba Nzambi ya beto ke monaka ve ?
3. Tuba bikalulu ya Nzambi ?
4. Nzambi mosi keke na mapersona ikwa ?

~~~~~

LESO II: MFUMU YESU KRISTO.

** Tanga na Bible: Luka 3:22; Baebreo 4:15; Matayo 1:18-25.

a) Malongi :

1. Na kubakisa mbote mambu ya Yesu, beto fweti tanga yo na Bible. Bantu mingi na nsi-ntoto keke baka Yandi bonso muntu ya kuluta bantu ya nkaka yonso awa na ntoto ya mvimba. Yandi keke mwana ya Nzambi, Yandi lenda gulusa beto bantu sambu Yandi vandaka ve na masumu bonso beto.
2. Nzambi tindaka Yesu Kristo na nsi-ntoto sambu beto kubaka luzingu ya mvula na mvula. Yandi bakaka ndola ya masumu na beto, mpe Yandi fwaka na kulunsi.
3. Yesu butukaka bonso mwana ya fioti na divumu ya mwana nkento mosi ya muyuda zina na yandi Marie, bakala ya Marie vandaka Yosefi, kansi yandi zabanaka na Marie ve na ntwala ya lubutuku ya Yesu.
4. Yesu telamaka na lufwa; "sambu lufwa vandaka na mpila ve ya kusimba yandi ." Mpe na nima yandi kwisaka kumonika na ba longuki na yandi ti na bantu ya nkaka. Yesu vutukaka na zulu, kuna yandi ke yala na zulu ya bima yonso ya ikeke na zulu ti na ntoto, kuna yandi keke na diboko ya kibakala ya tata ye yandi ke yidikila bana ya Nzambi (bakristo) sika. Yandi ke sambilaka beto, mpe yandi ta kwisaka vutuka sambu na kubaka bakristo.

b) Kuyindula Malongi:

1. Sambu na nki Yesu kwisaka awa na ntoto ?
2. Nki mbi ya Yesu salaka, yo yina bo fwaka yandi ?
3. Ntangu yai Yesu kele sala nki na zulu ?
4. Keti Yesu ta vutuka diaka awa na ntoto ?

~~~~~

LESO III: MPEVE YA NZAMBI:

** Tanga na Bible: Yoane 15:26,27; Roma 8.2,26,27; Yoane 4:24; Bisalu 5:32; 1 Korinto 15:10; Galatia 5:22.

a) Malongi: Nzambi vilaka beto ve, Yandi tindilaka beto Mpeve na yandi ya Longo, ya kele pene-pene na beto ntangu yonso.

1. Beto fweti zaba nde Mpeve ya Nzambi me vandaka tuka luyantiku ya Nzambi salaka bima yonso ti bantu. Na nima Yesu mene kwenda na zulu, Nzambi tindaka Mpeve ya Longo sambu na kuvanda ti bakristo awa na ntoto.

2. Mpeve ya Longo lenda ve kuvanda na kati ya konso muntu; Yandi lenda ve kusala na kati ya muntu ya kele zinga na masumu. Kieleka ntangu ya muntu, mene pindula ntima imene, mpe mene yamba Yesu bonso Mfumu ti Ngulusi na yandi kaka po pona Mpeve ya Nzambi me baka sika na ntima na yandi. Pana yandi ikele na ntima ya bakwikidi.

3. Mambu ya mfunu ya kuzaba diaka kele nde :
- Mpeve ke sadisa bana ya Nzambi na kusamba mbote.
  - Mpeve ke zabisa beto masumu na beto.
  - Mpeve ke songa beto nzila ya kieleka.
  - Mpeve ke songa kitemwe sambu na Yesu.
  - Mpeve ke pesa kikesa na ntangu ya mpasi ti ya mawa.

4. Mukristo lenda vanda na mabundu mingi ya mpeve to mosi. Bible ke songa beto makabu yina bonso: Luzolo, kiese, ngemba, kukanga ntima, kiese na bantu yonso, mbote, kukwikama, ntima ya pima ti kudiya.

Mambu ya nkaka ya beto fweti zaba kele nde: Nzambi ke pesa mpe makabu (don) bonso kisadilu na konso mukristo sambu na kulungisa mbote kisalu mosi to mingi ya yandi kele zola nde beto lungisa na kati ya dibundu.

b) Kuyindula Malongi :

1. Nki ntangu muntu ke bakaka Mpeve ya longo ?
  2. Sambu na nki Mpeve ya longo lenda vanda ve na kati ya ntima ya muntu ya masumu ?
  3. Nki kisalu ya yandi ke salaka na luzingu ya mukristo ?
  4. Nki kele mabundu ya Mpeve ya nge ke zaba ?
- ~~~~~

LESO IV: MUNTU ME BWA NA MASUMU.

** Tanga na Bible : Kuyantika 3:1-7; Roma 5:12; Yoane 3:36; Galatia 5:19; Kusonga 20:15.

a) **Malongi** : Sambu tata ti mama ya ntete salaka masumu, bo buyaka nsiku ya Nzambi; Nzambi pesaka bo ndola. Yo yina beto yonso kele bantu ya masumu, muntu ke butuka ti masumu na ntima , mpe yandi kele sala masumu.

1. Masumu kele kufwa kinduku ya muntu ti Nzambi, mpasi ti lufwa mene kota na nitu ya muntu. Bantu kele baka ndola sambu na luzingu ya masumu, bo lenda kota ve na zulu, kansi na bilungi sika ya bantu ya mbi.

2. Masumu kele kufwa nsiku ya Nzambi, kulanda luzolo na nge mosi, kubuya luzolo ya Nzambi. Yo kele mpe kubuya kundima Yesu bonso Mfumu ti Ngulusi na nge.

3. Masumu mpe lenda monika bonso yai:

Luvunu, muyibi, biteke, bankisi, bizumba, kindoki, kufwa bantu, kuyuma ntima, nsoki, kimbeni, ntembe, kimpala, makasi, kukabana, mambu ya nsoni, kunwa ngolo ti bima ya nkaka ya kisaka-saka ya mutindu yina.

4. Bakristo lenda nunga ba mpukumuna na kusamba ti na kuzaba mambu ya Nzambi. Menga ya Yesu kele lunga na kusukula masumu na beto yonso. Kansi ntete muntu fweti ndima ti kubika mbi na yandi, na nima Nzambi kele lunga na kulolula yandi na masumu yonso.

b) **Kuyindula Malongi**:

1. Keti nge mpi kele muntu ya masumu ?
2. Nani kele na kiyeka ya kukatula masumu ?
3. Nki mpila masumu yantikaka awa na nsi-ntoto ?
4. Nki mpasi ta bwila bantu ya ke landa luzingu ya masumu ?

- Awa nge lenda sadisa mulandi ya zola bika masumu na yandi, na mpila ya yandi mene baka dilongi yai.

LESO V : LUKWIKILU.

** Tanga na Bible: Roma 3:26; 4:5; 5:1; Baebreo 11:6; Roma 10:17

a) **Malongi**:

1. Bible kele tuba nde muntu lenda pesa Nzambi kiese ve kana yandi kele konda lukwikilu. Muntu lenda zaba Nzambi ve konda lukwikilu; kuvanda na lukwikilu kele mambu mosi ya kuluta mfunu, sambu na yo, muntu fweti zaba nki yai lukwikilu ti nki mpila ya kuvanda ti yo.

2. Lukwikilu kele ve konso mambu ya beto ke tula ntima, keti ya beto kele mona ti kuwa. Na kubakisa nki yai lukwikilu, yo kele mbote na kulonguka mambu yai tatu:

- 1) Kubakisa mambu ya Nzambi me zabisa na bantu.
- 2) Kutula ntima ya kieleka na mambu ya Nzambi me zabisa na bantu.
- 3) Kundima mambu ya Nzambi me zabisa na bantu.

3. Muntu lenda bakisa ti kutula ntima na mambu ya Nzambi mene zabisa na bantu, kansi yandi fweti yamba mpe Yesu bonso Mfumu ti Ngulusi na yandi.

4. Muntu ke baka lukwikilu na kuwa ndinga ya Nzambi. Yo kele kaka mambuya makutu ve, kansi mambu ya kuwa na ntima ti kusadila. Lukwikilu na beto fweti vanda na Mfumu na beto Yesu Kristo, kuguluka mpe kele kaka na lukwikilu na Yesu.

5. Bible kele pesa beto ba mbandu ya bantu ya lukwikilu.

- Pierre ti lukwikilu ya fioti : Matayo 14:31.

- Mfumu ya basolda ya Roma na lukwikilu ya ngolo: Matayo 8:10.

- Abraham tata ya bantu ya lukwikilu: Roma 4:20.

b) Kuyindula Malongi:

1. Nki mpila lukwikilu ke kwisaka na muntu ya masumu ?
2. Nani kele tata ya bantu ya lukwikilu ?
3. Lukwikilu ya kieleka fweti vanda na nani ?
4. Lukwikilu kele nki ?

LESO VI:

NA KIELEKA NDE NGE ME GULUKA ?

** Tanga na Bible: Yoane 1:12; Roma 8:9,16; 1 Yoane 1:9; Bisalu 4:12.

a) **Malongi:** Bantu mingi bubu kele zaba ve kana bo me guluka, ata bo ke kwenda na ba nzo ya bisambu. Kansi bantu ya nkaka kele zaba na kieleka nde bo me guluka, mpe bo kele na moyo ya mvula na mvula sambu bo me yambaka Yesu Kristo bonso Mfumu ti Ngulusi na bo. Keti beto lenda zaba na kieleka nde beto me guluka ntangu beto ke na luzingu ?

1. Kuguluka ke yantika mutindu yai:

- Kuzaba nde nge kele na Mfunu ya kuguluka, sambu nge kele muntu ya masumu.

- Kukwikila na kieleka yonso nde Yesu Kristo kele mwana ya Nzambi, yandi kele Nzambi, mpe nde yandi fwaka ye telamaka na lufwa sambu na kugulusa beto.

- Bible ke tuba nde, kana nge me yamba Yesu ti kundima yandi na lukwikilu, nge me kituka mwana ya Nzambi.

- Kana nge me pindula ntima, Mpeve me kota; yandi kele tubila nge na ntima nde nge kele mwana ya Nzambi.

2. Mwana ya Nzambi lenda sala diaka masumu ve, kana yandi sala masumu, yandi fweti ndima yo nswalu na Nzambi ti kuyidika yo na bantu. Yandi lenda bumba ve masumu na luzingu na yandi, sambu yo ke katula kintwadi ti Nzambi. Nzambi kele sila na kusukula ti na kukatula mambu yonso ya mbi.

b) Kuyindula Malongi:

1. Nki ntangu Mpeve ya Nzambi ke kotaka na moyo ya muntu ?
2. Nki nge banza kana muntu tubila nge nde nge kele mwana ya Nzambi ve ?
3. Nki mwana ya Nzambi ta sala kana yandi kubwa na masumu ?
4. Keti Mpeve ya Nzambi me songaka nge ntete nde nge kele mwana ya Nzambi ?
5. Keti kele na mpila ya nkaka ya muntu lenda guluka ?

LESO VII: KIMUNTU YA NTAMA TI MUNTU YA MPA.

** Tanga na Bible: 2 Korinto 5:17; Roma 7:22; Roma 8:7,8; 1 Pierre 1:4; Efeso 4:24.

a) Malongi:

1. Kana beto zola kuyela na lukwikilu na beto, kima ya ntete ya beto fweti zaba kele bikalulu yai zole :

- Kimuntu na beto ya ntama (kinsuni) ti--
- Kimuntu ya mpa, ya beto ke baka ntangu beto ke kwikila na Yesu. (kimpeve)

2. Bikalulu yai zole kele nwana konso ntangu, mambu ya kimuntu ya ntama ke zola, muntu ya mpa ke zola yo ve, mpe mambu ya muntu ya mpa ke zola, kimuntu ya ntama ke zola yo ve.

3. Bakristo mingi ke nunga ve na luzingu na bo ya kikristo sambu bo ke zaba ve mambu yai:

- Kimuntu ya ntama kele nki ?
- Muntu ya mpa kele nki ?
- Nki mpila kununga na luzingu na bo ya mpa ?

4. Tala mambu ya beto fweti bakisa na bikalulu yai zole kele yai:

- Kimuntu ya ntama kele mbeni ya Nzambi. Kimuntu ya ntama lenda lemfuka ve na mambu ya Nzambi.
- Ntangu muntu me butuka ya mpa, kimuntu ya ntama ta nwanisa yandi konso ntangu, ye yo ta bika bitumba yina ve nswalu.

5. Mambu tatu ya beto fweti zaba na muntu ya mpa :

- 1) Muntu ya mpa ke katuka na Nzambi, yo kele kikalulu ya Nzambi.
2 Pierre 1:4.
- 2) Muntu ya mpa lenda sala masumu diaka ve, yo zola tuba ve me; mukristo lenda bwa ve na masumu, kansi masumu lenda yala yandi ve disongidila, yandi lenda ve kukituka mpika ya masumu.
- 3) Muntu ya mpa ke monaka kiese na kusala mambu ya Nzambi ke zolaka. Roma 7:22. Muntu ya mpa ke zolaka ba mpangi na yandi. Yai ikele mpila ya kuzaba mambu ya muntu ya mpa.

b) Kuyindula Malongi :

1. Nki kele bikalulu zole ya kele nwana na moyo ya mukristo ?
  2. Sambu na nki bakristo mingi kele nunga ve na luzingu na bo ya kimukristo?
  3. Kimuntu ya mpa kele nki?
  4. Tuba nki mpila nge me kuma muntu ya mpa ? (témoignage)
- *****

LESO VIII: MBOTIKA TI MESA YA MFUMU.

** Tanga na Bible: 1 Korinto 10:17; Roma 6:1-4; Kolosai 2:12; Bisalu 8:38,39
Yoane 3:23.

Mbotika na beto kele kitemwe ti kidimbu ya ke songa nde, muntu me yamba Yesu Kristo bonso Mfumu ti Ngulusi. Yo kele mpe kidimbu ya lufwa ti lufutumuku ya Yesu Nzambi pesaka na bayuda ba nsiku mingi, kansi yandi kele pesa bakristo mambu zole: Mbotika ti Mesa ya Mfumu.

a) Malongi :

1. Mbotika ti mesa ya Mfumu kele mfunu mingi, yonso zole ke tendula lufwa ya Yesu sambu na beto bantu ya masumu.

2. Mbotika kibeni kele tendula nki ? Bible ke longa beto nde beto fwaka sika mosi ti Yesu na lufwa na yandi na zulu ya kulunsi. Mbotika kele tendula lufwa ti lufutumuku (kutelema) ya Mfumu na beto Yesu. Ntangu beto kwikila, beto kele bantu ya kikanda ya Nzambi. Kaka bakristo ya kieleka fweti baka mbotika. Mukristo ya kieleka fweti baka mbotika sambu:

* Sambu Yesu pesaka mbandu. Matayo 3:13-16.

* Yesu pesaka beto kiyeka . Matayo 28:19-20.

* Yo ke songa kitemwe ya mbote na bantu ya nkaka. Roma 6:2-6.

3. Mpila ya mbote ya kubaka mbotika :

Bible kele longa nde na ntangu ya mbotika, nitu yonso ya muntu fweti kota na masa. Na ndinga ya kigreki yo zola tendula "Baptismos" disongidila: kukotisa yonso na masa Tala ba mbandu ya bible : Bisalu 8;38,39; Yoane 3:23.

4. Mbotika lenda gulusa muntu ve.

Mbotika ke monika bonso kima ya mpamba ,kana muntu me balula ntete ntima na yandi ve,kansi yandi zola kaka kubaka mbotika,yo ta sadisa yandi ve ata fioti. Sambu mbotika fweti kwenda nzila mosi ti mambu ya kuyituka ya Kristo me sala na ntima ya mulandi. Beto kele binga yo kubalula ntima. Mbotika kaka yo mpamba, lenda gulusa muntu ve,kana muntu yandi mosi mene yamba Yesu ve bonso Mfumu mpe Ngulusi na yandi na ntima ya kieleka.

b) Kuyindula Malongi :

1. Kana muntu mosi zolaka kubaka mbotika,kansi yandi me fwa na ntwala,keti yandi ta kota na zulu ?

2. Sambu na nki beto lenda ve kupesa bana mbotika ?

3. Mbotika kele tendula nki ?

4. Keti mbotika lenda katula masumu ?

MESA YA MFUMU :

Tanga na Bible : Matayo 26:26-30; Marko 14:22-26; Luka 22:19,20; 1 Korinto 11:23-34.

a) Malongi : Bonso mbotika, mesa ya mfumu kele kidimbu ya kinduku ya mukristo ti Mfumu Yesu Kristo, mpe yo kele kitemwe ya luzingu ya mukristo ya zola kuyela na lukwikilu na yandi. Na mesa ya Mfumu bakristo kele kuyindula mpila ya Kristo gulusaka beto na masumu. Yesu yandi mosi lombaka na bakristo ya ntete na kubambuka yandi na nzila ya mesa ya Mfumu.

- Beto ke sala mesa ya Mfumu sambu na kupesa matondo ti na kuzaba nde beto kele kimvuka mosi ti Kristo.

- Beto fweti yilama na ntwala kudia ti kunwa (mampa ti dikopa ya vinu);

na yo beto lomba nkenda na Nzambi kana beto zaba mbi na beto. Kuna mpe, beto kele kuditesa na ntwala ya Nzambi.

- Mampa kele kidimbu ya nitu ye vinu (dikopa) kele kidimbu ya menga ya losamaka sambu na beto na zulu ya kulunsi.

b) Kuyindula Malongi :

1. Nki nge ta sala na ntwala ya mesa ya Mfumu, kana nge zaba nde nge ke na mambu ya mbi na ntima na nge ?
2. Tuba nki ya nge ke zaba sambu na mampa ti dikopa na mesa ya Mfumu ?
3. Nki mpila kuyilama sambu na mesa ya Mfumu ?
4. Nki ntangu beto ta baka mesa ya Mfumu mbala ya nsuka ?

~~~~~

LESO IX : DIBUNDU TI BIBLE .

** Tanga na Bible: Efeso 5:23-24; Filipo 2:12-13; Bisalu 20:28-35

a) Malongi : Bantu mingi kele bakisa mbote ve lutendulu ya zina "Dibundu". Bo kele mona mambu kisaka-saka na bimvuka ya ke zabana bubu na ntoto (Misioni, Katolika, Néo, Kimbangu etc.) Ba nkaka ke mona yo na ba nzo ya nene-nene ya bantu ke kwenda kusamba Nzambi.

1. Bible kele longi mbote nde: Dibundu ikele kimvuka ya bantu yonso na nsi-ntoto ya mvimba ya me ndima ti kuyamba Yesu bonso Mfumu mpe Ngulusi na bo. Mbala ya nkaka kele mpe kimvuka ya ba Kristo na bwala mosi (église locale).

2. Kikuma ya dibundu ikele sambu na kuzitisa ti kupesa Nzambi lukumu. Kutuba kitemwe na yandi na bantu ya ntoto; Bible ke binga yo mpe: nitu ya Kristo, yo mene salama na ngolo ya Mpeve Santu, na kilumbu ya Pantekote. Na ba nsi mingi, bantu mene kota na dibundu.

3. Lukanu ya Nzambi sambu na dibundu ikele nde ba Kristo ta vanda na nkembo ya mvula na mvula na zulu ti Mfumu Yesu Kristo. Dibundu na kati ya bwala (église locale) ke kimvuka ya bantu me ndima Yesu, ya Mpeve ya Nzambi kele twadisa. Bakristo yonso na kimvuka kele na kiyeka ya kunata bantu ya nkaka na Yesu, kuna ba mbuta ya dibundu kele twadisa kimvuka ya bakristo.

4. Kiyeka ya bakristo na Dibundu :

- 1) Kulonga bantu ya nkaka ndinga ya Nzambi.
- 2) Kusamba sambu na bantu ya nkaka.
- 3) Kupesa makabu na kiese.
- 4) Kusala bisalu ya mutindu na mutindu.
- 5) Kusadisa bakristo ya nkaka na ntangu ya mpasi ti ba mbefo mpi.
- 6) Kubasisa bampeve yonso ya mbi ti kubebisa kisalu na bo.

b) Kuyindula malongi :

1. Dibundu kele nki ?
  2. Nki kele bisalu ya mukristo ?
  3. Keti kukota na dibundu ke gulusa muntu ?
  4. Nki mpila muntu lenda kuma mambre ya dibundu ?
- ~~~~~

LESO X * BIKALULU YA MUKRISTO: NAN MUKRISTO.

** Tanga na Bible: 2 Korinto 5:17; Galatia 5:11-26; Roma 10:9,10; Roma 12:2.

a) Malongi :

1. Beto kele bokuta mbala mingi nde, nki mpila bakristo kele zinga bonso bamimpani... Kieleka bikalulu ya mukristo lenda vanda ve bonso ya mumpani to kiteso mosi ti ya mumpani. Sambu bikalulu ya ntama ya mukristo mene mana, moyo na yandi ya mvimba me kuma ya mpa. Bantu ya kele zinga ti mukristo fweti mona luswaswanu yina.
2. Mukristo kele muntu ya me kabana na bikalulu yonso ya ntoto ya masumu. Beto lenda zinga diaka ve na bikalulu ya ntama, mukristo fweti zinga bonso nzenza awa na ntoto. 1 Petelo 2:11.
3. Nzambi tubaka ti bantu ya Israel na kukwela ve ti bankento to babakala ya Egypte. (Kulonga 7:3-9). Muntu mosi lenda sadila bamfumu zole ve. Yo yina mukristo fweti kabana ti masumu na ba nzila yonso.
4. Mambu ya mukristo ya mpa fweti sala na bikalulu na yandi kele :
  - Kutanga Bible bilumbu yonso. 1 Pierre 2:2.
  - Kusamba bilumbu yonso. Luka 18:1.
  - Kukwenda na bisambu konso ntangu. Baebreo 10:25.
  - kusadisa dibundu na kupesa makabu. 2 Korinto 8.
  - Kusonga mbandu ya mbote. Roma 10:9-10.

b) Kuyindula malongi:

1. Sambu na nki bakristo fweti kabana ti mambu ya mbi ?
2. Nki mambu ya mukristo fweti sala na kuvanda na bikalulu ya mbote ntangu yonso ?
3. Sambu na nki mukristo fweti pesa makabu na dibundu ?
4. Kana mukristo kutanga Bible ti kusamba konso kilumbu, yo ta sadisa yandi na nki ?

LESO XI : LUZINGU YA BISAMBU YA MUKRISTO.

** Tanga na Bible: 1 Tesalonika 5:17; Yakobi 4:3; Bankunga 66:18; Yuda 20; Efeso 6:18.

a) Malongi: Mukristo ya kieleka fweti vanda ngolo na bisambu, yo fweti vanda bonso ndambu ya luzingu na yandi. Sambu yo kele kusolula ti Nzambi. Kansi bubu beto ke mona nde bantu mingi ke zola kusamba ata bo ke zaba ve nki yai bisambu. Kansi mfumu Yesu yandi mosi mene pesa mbandu ya bisambu na luzingu na yandi awa na ntoto. Matayo 6:9-13.

Bisambu ya mbote fweti yantika mutindu yai:

- Kupesa lukumu na Nzambi.
- Kusamba na kupesa merci.
- Kusamba sambu na bamambu na beto mosi ti ya bantu ya nkaka.
- Kulomba ndolula ya masumu.

1. Mukristo fweti samba ntangu yonso, mpe na konso mambu. Beto fweti samba na zina ya Yesu, Nzambi ta pesa mvutu. Mbala ya nkaka mpe beto ta baka mvutu, bonso beto me lombwa, yonso kele luzolo ya Nzambi na kupesa mvutu.

2. Beto samba beto mosi, na kimvuka ti na balukutakanu ya dibundu kele yidika. Bantu ya nkaka ke tanga bisambu kaka na mikanda, kansi beto fweti samba na lutwadisu ya Mpeve Santu.
3. Bisambu ya muntu ya mbote ta sadisa na mambu mingi, mpe bantu mingi. Mpeve ya longo kele sala yonso na mpila nde, beto baka mvutu na mambu ya beto me lomba.
4. Bamambu ya lenda kanga bisambu nzila kele :
  - Masumu. (Bankunga 66:18; 1 Yoane 3:20-22.)
  - Ntima ya kele zola ve kulolula bampangi.
  - Kusamba kaka na ba nzala na beto mosi.
  - Konda kuwakana na makwela. 1 Pierre 3:7.
  - Bisambu ya konda lukwikilu. Yakobi 1:6-7.

b) Kuyindula malongi.

1. Kusamba kele nki ?
2. Nani fweti samba Nzambi ?
3. Sambu na nki bantu mingi ke baka mvutu ya bisambu ve ?
4. Bisambu ya kieleka fweti vanda ya nki mpila ?

~~~~~

LESO XII : KISALU YA MUKRISTO NA DIBUNDU.

** Tanga na bible: Marko 13:34; 1 Korinto 12:12-31; Roma 12:48; Efeso 1:19:23; 1 Korinto 10:31 ; 1 Korinto 3:13-14.

Malongi : Kitini yai kele ya kuluta mfunu na luzingu ya mukristo. mpe mbala mingi mukristo kele zaba ve nki yandi fweti sala! Nzambi ke pesa konso mukristo kisalu. Bantu mingi kele banza nde yo kele kaka kisalu ya ba tata pasteurs na kulonga keti kusala kisalu yai.

1. Dibundu ikele bonso nitu. Konso ndambu ya nitu kele na mfunu ti kisalu na yo. Konso muntu na dibundu kele ti kisalu na yandi.
2. Bantu mingi bubu kele binga "Mfumu, Mfumu", kansi bo zola lemfuka na lutumu na yandi ve. Paul tubaka nde yandi kele mpika ya Yesu-Kristo. (Roma 1:1).
3. Yo kele mfunu nde beto sadila Mfumu, kansi mbote beto zaba sambu na nki beto fweti sadila Mfumu... Kieleka beto fweti sala kisalu yonso sambu na lukumu ya Mfumu.
4. Kisalu ya konso mukristo ta zabana ntangu ya Yesu ta kwisa. Yo kele kiyeka na beto ve na kutuba sambu na kisalu ya bantu ya nkaka, kansi beto pesana kikesa beto na beto. Konso mukristo ta baka matabisi ya kisalu na yandi na kiteso ya yandi salaka.

b) Kuyindula malongi :

1. Nki kele kisalu ya nene ya bakristo fweti sala ?
  2. Sambu na nki bakristo fweti sala kisalu ?
  3. Nki mukristo ta baka na nsuka ya kisalu na yandi ?
  4. Sambu na nki bantu mingi fweti banza nde kaka pasteur fweti sala kisalu yonso na Dibundu ?
- ~~~~~

LESO XIII : MAMBU YA KE KWISA.

** Tanga na Bible: Matayo 24:4-14; Filipino 1:23; 2 Pierre 3:11-14; 1 Tesalonika 4:16-17; 2 Korinto 5:8-10.

a) **Malongi** : Ata bakristo kele mona mpasi bubu, na ntwala yo ta vanda ve kaka mpila mosi. Sambu Nzambi me sila na bana na yandi luzingu ya kiese ti ya mvula na mvula na bilumbu ke kwisa sika mosi ti Yesu. Mambu ya nene ya bakristo kele tula ntima kele kuvutuka ya Yesu na mbala zole. Bible na kuwakana ya mpa kele tuba kiteso ya mbala 318 sambu na kuvutuka ya Yesu.

Enoki vandaka muntu ya ntete na kulonga mambu ya kuvutuka ya Yesu. (Yuda 14). (Yandi vandaka mutubi mosi ya Nzambi ya ntama, ya zingaka na bilumbu ya ntete-ntete.

1. Na ntangu ya lufwa, moyo ya muntu ya kele mwana ya Nzambi ke kwenda kuvanda sika mosi na Kristo.

2. Yesu ta vutuka diaka sambu na bikuma yai :

- Na kusonga nde mambu yonso ya yandi tubaka kele ya kieleka.
- Sambu na kunata bakristo sika mosi ti yandi.
- Sambu na kuyala. (Luyalu ya ba mvula looo ti ya mvula na mvula.

3. Yesu ta vutuka, kansi kilumbu yina ke zabana ve sambu na kuzaba kuvutuka yai. Beto fweti kuyilama, beto sala kisalu.

4. Kana muntu me pindula ntima ntete ve, yandi ta kwenda ti Yesu ve. Mpila ta vanda diaka ve na kupindula ntima na nima ya lufwa. Sambu konso muntu ya bo me sonika ve zina na mukanda ya moyo, bo ta losa yandi na kiziba ya tiya. (Kusonga 20:15).

b) **Kuyindula malongi:**

1. Kuvutuka ya Yesu ta vanda sambu na ba nani ?
2. Bakristo fweti zinga nki mutindu na kukinga Yesu ?
3. Moyo ya mukristo ta kwenda wapi na nima ya lufwa ?
4. Keti muntu ya me pindula ntima ve lenda kota na zulu na bisambu na beto na nima ya lufwa na yandi ?

SAMBU NA MALONGI YA MUKANDA YAI :

Beto ke pesa konso communauté nzila ya kuniema diaka to ya kusadila mukanda yai.

Kana nge kele na question sambu na malongi yai, beto zola vutula nge mvutu. Kana malongi yai me sadis nge, beto zola kuwa kibangi na nge.

Bantu me niema mukanda yai:

**Centre de L'Évangile sans Frontière
à Mission Garizim**

Ministères pour Chaque Enfant

Rep. Dem du Congo
mayelekilele@yahoo.fr